

BALIK YETİŞTİRİCİLİĞİ

Doç. Dr. Atilla G. ALPBAZ

Bir ülkenin yaşama düzeyini, tükettiği tüm besin maddeleri ile değil birey başına tüketilen hayvansal kaynaklı besinler ile anlamak mümkündür. Yapılan istatistiki karşılaştırmalar gösterir ki, gelişmiş olan ülkelerde hayvansal besinler tüketimi, gelişmemiş ülkelere oranla çok yüksektir. Yurdumuz birey başına toplam protein tüketimi yönünden beşinci, bitkisel protein tüketimi yönünden birinci, bunun yanında hayvansal protein tüketimi yönünden ise sınıflandırmaya dahil edilen 83 ülke arasında ellinci gelmektedir. Bu sonuçlar gösterir ki Türkiye'de halkın doyması bakımından bir sorun yoktur. Hatta dünya ülkeleri arasında tüm besin maddeleri tüketimi yönünden ileri bir düzeydedir. Bu nedenle ülkemizin esas sorunu hayvansal beslenme maddeleri üretimini mümkün olduğunca artırmak olmalıdır. Bu sorunun çözümlenmesi bakımından elde var olan kaynaklarımız kısıtlı gibi görünürse de yeterli olanaklara sahip olduğumuzu söylemek mümkündür. Yeter ki hayvancılığımızın geliştirilmesi ve doğal kaynaklarımızın değerlendirilmesi konusunda bilinen sorunların çözümlenmesi açısından gerekli girişimler yapılsın ve ilmin bizlere sunduğu geniş olanaklardan yararlanma koşulları gün geçmeden yaratılsın.

Hayvansal kaynaklı besin maddeleri yönünden Türkiyede'ki tüketim düzeyleri gelişmiş ülkelere oranla çok düşüktür. Örneğin, A.B.D. leri, Avusturya, Hollanda, Almanya v.s. gibi ülkelerde birey başına et tüketimi 60-70 Kg, süt tüketimi 200 Kg. ve yumurta tüketimi 10 Kg.'ın üzerinde olduğu halde, bu değerler yaklaşık olarak ülkemizde 15 Kg. et, 100 Kg. süt ve 2 Kg. yumurta şeklindedir. Bunun yanında bir çok ülkede hayvansal besin olarak büyük önem taşıyan balık etinden yararlanma ise, üç tarafı denizlerle çevrili ve iç su kaynakları fazla olan bir ülke olmamıza rağmen yurdumuz açısından hiçte olumlu bir düzeyde değildir. Hatta istatistiklerde Türkiye halkı hiç balık tüketmeyenler sınıfına dahil edilmektedir ki, bu gerçekten üzerinde önemle durulması gereken bir sorundur.

Bugün birçok ülke Türkiye kadar doğal su kaynaklarına sahip olmadıkları halde balık eti üretiminde çok ileri düzeylere ulaşmışlardır. Balık üretimleri içeri-

sinde yetiştiricilik yolu ile elde edilen miktarlar ise hiçte küçüksenecek oranda değildir. Örneğin Çin, Hindistan, Japonya, Filipinler gibi bazı ülkelerde yetiştiricilik yolu ile elde edilen balık miktarları Türkiye'nin bütün olanakları ile yakaladığı balık miktarından kat kat daha yüksektir. Türkiye'de bir yılda yakalanan balık miktarı 180 bin ton dolayındadır. Bu üretim içerisinde yetiştiricilik yolu ile sağlanan miktar ise 40-50 ton dolaylarında olup tüm Türkiye üretimi içerisinde bir hiç durumundadır. Fakat son yıllarda balık yetiştiriciliği konusuna gösterilen ilgi bu konuda çalışıldığı takdirde olumlu sonuçlara ulaşabileceğini göstermektedir. Doğal kaynaklarımızın balık yetiştiriciliği bakımından çok iyi olduğu da söylenebilir. Denizde balık yetiştiriciliği bakımından bugüne kadar hiçbir şekilde ele alınmamış olan 60 bin km. yi askın kıyı şeritlerimize geleceğin balık sorununu çözmede büyük bir umutla bakılabilir.

Sonuç olarak diyebiliriz ki balık yetiştiriciliği ülkemizin hayvansal protein açığını kapatma bakımından üzerinde önemle durulması gereken büyük bir potansiyeldir. Diğer ülkelerde sağlanan başarılı sonuçlar bizler için çok güzel örnekler durumundadır. Bu bakımdan Su Ürünleri yetiştiriciliğinin uygulamada yaygınlaşması için hükümetler ve üniversitelerimize büyük görevler düşmektedir. Balık yetiştiriciliği ileri olan ülkelerde olduğu gibi, Ziraat Fakültelerimizin üzerine düşen görevlerinden olarak, bu konuda eleman yetistirme çabalarının da arttırılması gerekmektedir. Zira bütün ziraat kollarında olduğu gibi balık yetiştiriciliği de su, toprak hava ve güneşten yararlanarak biyolojik güçlerin insan yararına kullanılmasını sağlayan önemli bir üretim koludur. Türk Ziraatçılarının bu konuda üzerlerine düşen görevleri başarı ile yerine getireceklerinden de kimsenin şüphesi olmaması gerekir.

Su ürünleri üretimi için gerek iç sular, gerekse denizler bakımından geniş olanaklara sahip olan Ege Bölgesinde çalışmalar yapmak üzere İZMİR SU ÜRÜNLERİ BAŞ MÜDÜRLÜĞÜ kurulmuştur. Bölgenin su ürünleri potansiyelini saptama, üretimi düzenleme, geliştirme ve çevre kirlenmesini önleme gibi görevleri üstlenmiş olan bu kurumumuz 1975 yılı içinde E.Ü. Ziraat Fakültesi Zootekni Derneği ile birlikte «Ege Bölyesi I. Su ürünleri semineri» ni düzenlemeyi tasarlamaktadır. Ayrıntılı bilgi için adı geçen yerlere başvurulabilir.